

Utanríkismálanefnd Alþingis
Sigrún Brynja Einarsdóttir
nefndarritari
Alþingi v/Austurvöll
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 15. júní 2009
2009060007/42-1-3
TB
jgo/tb

Aðild að Evrópusambandinu

Vísað er til bréfs frá utanríkismálanefnd Alþingis, dags. 2. júní sl., þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um tvær tillögur til þingsályktunar er varða aðild að Evrópusambandinu, 38. mál aðildarumsókn að Evrópusambandinu og 54. mál undirbúningur mögulegrar umsóknar um aðild að Evrópusambandinu.

Eins og nöfn þingsályktunartillagnanna benda til gengur fyrri tillagan, 38. mál, lengra þar sem ríkisstjórnin óskar eftir umboði til að sækja beint um aðild að Evrópusambandinu og að loknum viðræðum við sambandið yrði haldin þjóðaratkvæðagreiðsla um væntanlegan aðildarsamning. Í athugasemdum við þingsályktunartillöguna er gert ráð fyrir víðtæku samráði við hagsmunaaðila og grundvallarhagsmunir Íslands eru settir fram. Fagleg viðræðunefnd við ESB verður skipuð af ríkisstjórn Íslands. Henni til fulltingis verður breiður samráðshópur fulltrúa hagsmunaaðila. Gert er ráð fyrir að Alþingi setji á fót sérstaka Evrópunefnd Alþingis með fulltrúum allra stjórnsmálaflokka er fari með samskipti við viðræðunefnd vegna ESB.

Síðari tillagan, 54. mál, gengur út á að undirbúa mögulega umsókn um aðild að Evrópusambandinu. Þar er gert ráð fyrir að fela utanríkismálanefnd Alþingis að undirbúa mögulega umsókn um aðild. Nefndinni yrði falið að gera grein fyrir mikilvægustu hagsmunum Íslands og vinna vegvísi að mögulegri aðildarumsókn þar sem umfjöllun um öll álitamál varðandi aðildarviðræðurnar kæmu fram og einnig skuli fjallað um ráðstafanir í tengslum við staðfestingu mögulegs aðildarsamnings. Í greinargerð er farið yfir hvaða þætti þarf að skoða s.s. hugsanlegar stjórnarskrárbreytingar, hverjir eru helstu hagsmunir Íslands, lýðræðislegar umræður og upplýsingagjöf. Ekki er lagt beint til að þjóðaratkvæðagreiðsla skuli haldinn um hugsanlegan samning né heldur er fastlagt að þjóðaratkvæðagreiðsla skuli ákvarða hvort sækja eigi um aðild eða ekki heldur er það eitt af þeim málum sem koma fram í framangreindri vinnu.

Framangreindar tillögur fjalla fyrst og fremst um hvort og þá með hvaða hætti skuli sótt um aðild að Evrópusambandinu og hvaða málflokkar hafa mest vægi verði það gert. Náttúrufræðistofnun Íslands starfar samkvæmt þeim lögum og reglum sem stofnuninni eru sett og í umboði

umhverfisráðuneytisins, ríkisstjórnar Íslands og Alþingis. Stofnunin hefur því ekki sjálfstæða skoðun á aðild að Evrópusambandinu.

Náttúrufræðistofnun tekur eftir því í báðum tillögum að frekar lítið er fjallað um náttúrufræði og náttúruvernd þrátt fyrir að þessi málaflokkar séu ekki hluti af EES samningnum og verði því hluti af því sem „semja“ þarf um sérstaklega. Með umfang aðildarumsóknar í huga og séð í ljósi hlutverks Náttúrufræðistofnunar Íslands telur stofnunin eðlilegra að mæla með tillögu ríkisstjórnarinnar um skipun nefnda, fagleg nefnd og sérstök Evrópunefnd Alþingis, en að fela utanríkismálanefnd Alþingis umsjón með málinu enda málið mjög víðfemt. Náttúrufræðistofnun telur að náttúruvernd og sjálfbær nýting náttúruauðlinda svo og aðgengi allrar þjóðarinnar að auðlindum landsins eigi að vera meðal grundvallarhagsmuna Íslendinga en það er ekki til að mynda í þingsályktunartillögu ríkisstjórnarinnar.

Náttúrufræðistofnun Íslands telur afar mikilvægt, sæki Ísland um aðild að Evrópusambandinu, að leitað verði til stofnunarinnar um upplýsingar og faglega ráðgjöf um mál sem snúa að henni og snerta sjálfbæra nýtingu og náttúruverndarmál. Náttúrufræðistofnun hefur víðtæka reynslu á sviði samskipta á alþjóðavettvangi. Innan stofnunarinnar er að finna yfirgripsmikla þekkingu á sviði náttúrufræðirannsókna og þar með innsýn í stöðu og þarfir þessa málaflokks á Íslandi og til hvers er ætlast af Evrópusambandinu vegna innleiðingu Evróputilskipana á sviði náttúrufræða og náttúruverndar. Stofnunin hefur á að skipa starfsfólki sem hefur áratuga reynslu og þekkingu á stjórnsýslulegum samskiptum og regluverki Norðurlanda og Evrópusambandsins á sviði náttúrufræðirannsókna og náttúruverndar.

Að mati Náttúrufræðistofnunar er margt í löggjöf Evrópusambandsins sem yrði til verulegra bóta fyrir náttúrufræði og náttúruvernd verði af inngöngu Íslands í Evrópusambandið. Til að skýra málið frekar er meðfylgjandi bréf Náttúrufræðistofnunar Íslands, dags. 19. mars sl., til nefndar um þróun Evrópumála á vegum forsætisráðuneytisins.

Virðingarfyllt

Jón Gunnar Ottósson
forstjóri

Trausti Baldursson

NÁTTÚRUFRÆÐISTOFNUN ÍSLANDS